

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Central (jud: S. Pleșca)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: M. Guzun, L. Pruteanu, V. Buhnaci)

D E C I Z I E

16 octombrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Oleg Sternioală
Ala Cobăneanu
Svetlana Filincova
Victor Burduh
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Svetlana Bragarenco,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Svetlana Bragarenco împotriva lui Andrei Ciobanu cu privire la constatarea faptului concubinajului și partajarea bunurilor proprietate comună în devălmășie,
împotriva deciziei din 02 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 05 iulie 2017, Svetlana Bragarenco a depus cererea de chemare în judecată împotriva lui Andrei Ciobanu cu privire la partajarea bunurilor proprietate comună în devălmășie.

În motivarea acțiunii a indicat că a fost în căsătorie cu pârâtul în perioada 11 august 2009 – 21 iunie 2014.

Totodată a specificat că în timpul căsătoriei li s-a alocat, prin decizia Consiliului orașenesc Căușeni, un lot de pământ cu suprafața de 0,2040 ha, amplasat în XXXXX precum și a fost procurat un automobil de marcă Dacia Logan, anul producerii 2009, care se află în posesia lui Andrei Ciobanu.

A invocă că prin hotărârea din 21 iunie 2014 a Judecătoriei Căușeni căsătoria a fost desfăcută, iar pârâtul Andrei Ciobanu a refuzat benevol să partajeze bunurile comune.

Reclamanta a solicitat să i se acorde cota-parte în lotul de pământ și automobil în formă bănească, reieșind din prețurile de piață atât a lotului de pământ cât și a automobilului.

La 03 octombrie 2017, Svetlana Bragarenco a depus cererea privind constatarea faptului cu valoare juridică.

În motivarea cererii a indicat că a făcut cunoștință cu Andrei Ciobanu în luna octombrie 2008 și având intenția de a înregistra căsătoria a trecut în casa sa în s. Ștefănești, r-1. Ștefan Vodă unde duceau gospodărie comună, împreună prelucrau lotul de pământ aferent casei de locuit, trăiau ca soț și soție.

A mai invocat că la 28 mai 2009, aflându-se în concubinaj au procurat un automobil de model Dacia Logan la prețul de 5 000 de euro.

Svetlana Bragarenco a solicitat constatarea faptului concubinajului cu Andrei Ciobanu.

Prin încheierea din 15 noiembrie 2017 a Judecătorei Căușeni, cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Svetlana Bragarenco împotriva lui Andrei Ciobanu cu privire la partajarea bunurilor proprietate comună în devălmășie și cauza civilă la cererea Svetlanei Bragarenco cu privire la constatarea faptului concubinajului au fost conexe într-un singur proces cu examinarea ambelor cauze în procedura generală.

Prin hotărârea din 22 noiembrie 2018 a Judecătorei Căușeni, sediul Central a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată depusă de Svetlana Bragarenco împotriva lui Andrei Ciobanu cu privire la constatarea faptului concubinajului și partajarea bunurilor proprietate comună în devălmășie; a fost constatat faptul concubinajului între Svetlana Bragarenco și Andrei Ciobanu în perioada octombrie 2008 - august 2009; a fost respins capătul de cerere cu privire la partajarea bunurilor proprietate comună în devălmășie.

La 04 decembrie 2018, Svetlana Bragarenco a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe și a solicitat casarea integrală a hotărârii cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

Prin decizia din 02 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Svetlana Bragarenco și a fost menținută hotărârea din 22 noiembrie 2018 a Judecătorei Căușeni, sediul Central.

Pentru a soluționa astfel, prin prisma art.19, 20, 25 Codul familiei, art. 315, 316, 321, 371, 372 Cod civil, instanța de apel a considerat întemeiată soluția primei instanțe.

Totodată, Curtea de Apel Chișinău a reținut că conform certificatului de moștenitor testamentar nr. 3756 din 22 iulie 2015, Andrei Ciobanu a primit cu titlu de moștenire terenul cu nr. cadastral XXXXX, amplasat în XXXXX, în urma decesului tatălui său, Diomid Ciobanu, astfel, terenul în cauză neconstituind bun dobândit de către soți în timpul căsătoriei și nefiind supus regimului proprietății în devălmășie, or, în perioada de referință acest bun s-a aflat în proprietatea lui Diomid Ciobanu.

Colegiul a mai reținut că conform informației nr. 03/1-4539 din 22 august 2017 eliberată de Direcția identificare și înmatriculare a mijloacelor de transport, rezultă că mijlocul de transport de model „Dacia Logan”, nr. de înmatriculare XXXXX a fost înregistrat pe numele lui Andrei Ciobanu, în data de 28 mai 2009, concluzionând că mijlocul de transport de asemenea nu a fost dobândit de către soți în timpul căsătoriei și nu poate fi supus partajării. Or, deși, a fost constatată existența relațiilor de concubinaj în perioada când a fost procurat automobilul, Svetlana Bragarenco nu a adus probe pertinente și concludente ce confirmă contribuția ei la procurarea automobilului în cauză și existența acordului cu Andrei Ciobanu privind procurarea automobilului în calitate de bun comun.

La 10 iunie 2019, Svetlana Bragarenco a declarat recurs împotriva deciziei din 02 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat casarea integrală a acesteia și a hotărârii primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat că consideră ilegală decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, emisă ca urmare a interpretării eronate a materialului probator.

Recurentul a specificat că a prezentat instanței suficiente probe ce demonstrează că a contribuit la procurarea mijlocului de transport, deoarece a dus

cu pârâțul gospodărie comună, precum și în timpul căsătoriei li-a fost alocat terenul de pământ cu suprafața de 0,2040 ha.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 02 aprilie 2019.

Materialele cauzei atestă expedierea participanților la proces a copiei deciziei motivate prin scrisoarea de însoțire din 12 aprilie 2019 (f.d. 212), dar la materialele cauzei lipsește dovada de recepționare a acesteia de către recurentă.

Astfel, recursul declarat la 10 iunie 2019, este în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

În corespundere cu art. 441 Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 25 septembrie 2019 a Curții Supreme de Justiție recursul declarat de Svetlana Bragarenco a fost considerat admisibil și a fost fixat spre examinare într-un complet de 5 judecători, în vederea examinării fondului recursului.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în cererea de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține decizia instanței de apel.

În motivarea acestei concluzii se rețin următoarele argumente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și, după caz, hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Astfel, actele cauzei cert denotă că Svetlana Bragarenco adresându-se cu acțiune împotriva lui Andrei Ciobanu a solicitat constatarea faptului concubinajului și partajarea bunurilor proprietate comună în devălmășie.

Fiind investită cu examinarea prezentei acțiuni, prima instanță prin hotărârea din 22 noiembrie 2018 a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Svetlana Bragarenco împotriva lui Andrei Ciobanu cu privire la constatarea faptului concubinajului și partajarea bunurilor proprietate comună în devălmășie; a constatat faptul concubinajului între Svetlana Bragarenco și Andrei Ciobanu în perioada octombrie 2008 - august 2009; a respins capătul de cerere cu privire la partajarea bunurilor proprietate comună în devălmășie.

Verificând legalitatea hotărârii primei instanțe, Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 02 aprilie 2019 a respins apelul declarat de Svetlana Bragarenco și a menținut hotărârea din 22 noiembrie 2018 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de apel verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe, corect a constatat ca fiind întemeiată și legală soluția primei instanțe de admitere a parțială a hotărârii primei instanțe.

În conformitate cu prevederile art. 281, alin. (2), lit. j) din Codul de procedură civilă, instanța judecă cauzele în care i se cere să constate concubinajul, în cazurile stabilite de lege, iar în corespundere cu art. 282, alin. (1), lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească constată faptul cu valoare juridică în cazul în care acesta generează, în virtutea legii, următoarele efecte juridice: apariția, modificarea sau încetarea unor drepturi personale sau reale ale petiționarului.

Prin prisma normelor precitate în coroborare cu actele cauzei, Colegiul consideră că instanțele de judecată ierarhic inferioare întemeiat au admis capătul de cerere privind constatarea faptului concubinajului între Svetlana Bragarenco și Andrei Ciobanu, în perioada octombrie 2008 - august 2009, în cazul în care faptul concubinajului s-a confirmat și prin declarațiile martorilor, care au explicat că din toamna anului 2008 Svetlana Bragarenco și Andrei Ciobanu au dus viață comună ca o familie, au locuit împreună și făceau împreună lucrările de gospodărie.

Conform art. 46 din Constituția Republicii Moldova, dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate. Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreapta și prealabila despăgubire. Avera dobândită licit nu poate fi confiscată, caracterul licit al dobândirii se prezumă.

În sensul art. 19 alin. (1) din Codul familiei, bunurile dobândite de către soți în timpul căsătoriei sunt supuse regimului proprietății în devălmășie.

În corespundere cu prevederile art. 20 Codul familiei, bunurile dobândite de către soți în timpul căsătoriei aparțin ambilor cu drept de proprietate în devălmășie, conform legislației. Sunt proprietate în devălmășie bunurile procurate din contul: a) veniturilor obținute de fiecare dintre soți din: - activitatea de muncă; - activitatea de întreprinzător; - activitatea intelectuală; b) premiilor, indemnizațiilor și altor plăți, cu excepția celor care au un caracter de compensare (ajutor material, despăgubire pentru vătămarea sănătății etc.); c) altor mijloace comune. Sunt proprietate în devălmășie a soților bunurile mobile și imobile, valorile mobiliare, depunerile și cotele de participație în capitalul social din instituțiile financiare sau societățile comerciale, care au fost construite, constituite, procurate sau făcute din contul mijloacelor comune, precum și alte bunuri dobândite în timpul căsătoriei, chiar dacă sunt procurate sau depuse pe numele unuia dintre soți. Dreptul la proprietate în devălmășie se extinde și asupra soțului care nu a avut un venit propriu, fiind ocupat cu gospodăria casnică, cu educația copiilor sau din alte motive temeinice. Sunt proprietate în devălmășie a soților bunurile care au fost dobândite din ziua încheierii căsătoriei până în ziua încetării acesteia. Instanța judecătorească este în drept, în baza cererii soțului interesat care nu este vinovat de desfacerea căsătoriei, să declare bunurile dobândite de către el în perioada cât soții au dus gospodării separate proprietate a acestuia.

Art. 25 alin. (1) Codul Familiei, statuează că împărțirea proprietății în devălmășie a soților poate fi făcută atât în timpul căsătoriei, cât și după desfacerea ei, la cererea oricărui dintre soți. Proprietatea în devălmășie poate fi împărțită în baza acordului între soți.

Conform art. 315 din Codul civil, proprietarul are drept de posesiune, de folosință și de dispoziție asupra bunului. Dreptul de proprietate este perpetuu. Dreptul de proprietate poate fi limitat prin lege sau de drepturile unui terț.

Conform art. 316 alin. (1)-(2) din Codul civil, proprietatea este, în condițiile legii, inviolabilă. Dreptul de proprietate este garantat. Nimeni nu poate fi silit a ceda

proprietatea sa, afară numai pentru cauză de utilitate publică pentru o dreaptă și prealabilă despăgubire. Exproprierea se efectuează în condițiile legii.

În cazul bunurilor imobile, dreptul de proprietate se dobândește la data înscrierii în registrul bunurilor imobile, cu excepțiile prevăzute de lege (art. 321 alin. (2) din Codul civil.

Mai mult conform art. 371 din Codul civil, bunurile dobândite de soți în timpul căsătoriei sunt proprietatea lor comună în devălmășie dacă, în conformitate cu legea sau contractul încheiat între ei, nu este stabilit un alt regim juridic pentru aceste bunuri. Orice bun dobândit de soți în timpul căsătoriei se prezumă proprietate comună în devălmășie până la proba contrară.

Art. 372 alin. (2) din Codul civil, stabilește că bunurile care au aparținut soților înainte de încheierea căsătoriei, precum și cele dobândite de ei în timpul căsătoriei în baza unui contract de donație, prin moștenire sau în alt mod cu titlu gratuit, sunt proprietatea exclusivă a soțului căruia a aparținut sau care le-a dobândit.

Astfel, actele cauzei cert denotă că în perioada de la 11 august 2009 până la 21 iunie 2014, Svetlana Bragarenco și Andrei Ciobanu s-au aflat în relații de căsătorie, iar prin hotărârea 21 iunie 2014 a Judecătorei Căușeni, căsătoria încheiată dintre aceștia a fost desfăcută.

Tot actele cauzei denotă că Andrei Ciobanu a primit cu titlu de moștenire terenul cu nr. cadastral XXXXX, amplasat în XXXXX, în urma decesului tatălui său, Diomid Ciobanu, fapt confirmat prin certificatul de moștenitor testamentar nr. 3756 din 22 iulie 2015.

În atare împrejurări, este cert că terenul în litigiu nu constituie bun dobândit de către soți în timpul căsătoriei și nu este supus regimului proprietății în devălmășie, respectiv nu poate fi supus partajării, sau în perioada aflării în căsătorie acestora, bunul imobil - teren cu nr. cadastral XXXXX, amplasat în XXXXX, s-a aflat în proprietatea lui Diomid Ciobanu.

De asemenea, Colegul reține că conform informației nr. 03/1-4539 din 22 august 2017 eliberată de către Direcția identificare și înmatriculare a mijloacelor de transport, rezultă că mijlocul de transport de model „Dacia Logan”, nr. de înmatriculare XXXXX, a fost înregistrat pe numele lui Andrei Ciobanu, la 28 mai 2009.

Așadar, mijlocul de transport de asemenea nu a fost dobândit de către soți în timpul căsătoriei și nu este supus partajării.

Or, conform normelor legale este necesar de demonstrat, dobândirea bunurilor anume în această perioadă de timp, cât și contribuția fiecăruia la achiziționarea bunului.

Prin urmare, deși s-a constatat existența relațiilor de concubinaj în perioada când a fost procurat automobilul, Svetlana Bragarenco nu a prezentat probe pertinente și concludente ce confirmă contribuția ei la procurarea automobilului în cauză și existența acordului cu Andrei Ciobanu privind procurarea automobilului în calitate de bun comun.

În speță, Colegiul consideră că instanțele de judecată întemeiat au respins argumentele Svetlanei Bragarenco precum că dreptul de proprietate asupra bunului imobil se confirmă prin decizia Consiliului orășenesc Căușeni nr. 5/6 din 09 noiembrie 2011, deoarece această decizie nu a fost executată și nu a fost înregistrat dreptul de proprietate a familiei lui Andrei Ciobanu asupra cotei-părți de teren atribuite. Or, dreptul de proprietate se dobândește la data înscrierii în registrul bunurilor imobile, conform exigențelor art. 321 alin. (2) Cod civil.

Totodată, instanțele de judecată ierarhic inferioare întemeiat au respins și proba referitor la contribuția Svetlanei Bragarenco la procurarea automobilului, deoarece soldul contului de depozit de la Banca Socială, din anul 2004 și până la momentul procurării automobilului, a constituit 3,29 lei.

În conexiunea celor relatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că instanțele de judecată, prin prisma argumentelor expuse în cererea de chemare în judecată, cât și cele expuse în cererea de apel, în raport cu materialele cauzei, întemeiat au concluzionat în sensul temeiniciei parțiale a acțiunii înaintate de Svetlana Bragarenco.

Reieșind din cele relatate, Colegiul consideră ca fiind nefondate alegațiile recurente de netemeinicie a actelor judecătorești emise de instanțele de judecată, deoarece materialele cauzei în coroborare cu normele materiale denotă contrariul.

Cele supra relatate, în ansamblu atestă faptul că, concluzia instanței de apel este justă, având la bază un cumul de dovezi administrate, cărora le-a fost dată o apreciere juridică cuvenită, iar argumentele aduse de recurentă în susținerea poziției sale, sunt pur declarative și fără un suport legal și probatoriu.

Urmare a celor indicate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră neîntemeiate afirmațiile recurente precum că instanța de apel nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele ce au importanță pentru soluționarea cauzei, nefiind dovedite circumstanțele considerate de instanță ca stabilite, iar concluziile instanței expuse în hotărâre, sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei, deoarece acestea contravin constatărilor relatate.

Față de cele ce preced și având în vedere faptul că decizia instanței de apel este întemeiată și legală, iar temeiurile invocate de către recurentă sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și a menține decizia instanței de apel.

În conformitate cu art. 442, 444, art. 445 alin. (1) lit. a), alin. (3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de Svetlana Bragarenco.

Se menține decizia din 02 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Svetlana Bragarenco împotriva lui Andrei Ciobanu cu privire la constatarea faptului concubinajului și partajarea bunurilor proprietate comună în devălmășie.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

judecătorii

Ala Cobăneanu

Svetlana Filincova

Victor Burduh

Galina Stratulat